Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-bini ta' ekosistema finanzjarja għall-intrapriżi soċjali"

(opinjoni esploratorja)

(2016/C 013/23)

Relaturi: is-Sinjura Ariane RODERT u s-Sinjura Marie ZVOLSKÁ

F'ittra tat-28 ta' April 2015, is-Sur Nicolas Schmit, il-Ministru għax-Xogħol, l-Impjieg u l-Ekonomija Soċjali u s-Solidarjetà, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u jaġixxi f'isem il-presidenza Lussemburgiża futura, talab lill-Kumitat iħejji opinjoni esploratorja dwar

"Il-bini ta' ekosistema finanzjarja għall-intrapriżi soċjali"

(opinjoni esploratorja).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-8 ta' Settembru 2015.

Matul il-510 sessjoni plenarja tiegħu li saret fis-16 u s-17 ta' Settembru (seduta tas-16 ta' Settembru), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'204 voti favur, 2 voti kontra u 4 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1. Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-prijorità li l-Presidenza Lussemburgiża tal-UE qed tagħti lill-ekonomija soċjali u b'mod partikolari li qed tiffoka fuq il-ħolqien ta' ekosistema finanzjarja adattata.

1.2. Il-KESE jħeġġeġ lill-Kummissjoni Ewropea (KE) ma titlifx ir-ritmu tagħha fl-appoġġ għall-aġenda tal-ekonomija soċjali u fl-iżgurar ta' qafas ta' politika kontinwu u ta' appoġġ għall-iżvilupp tal-ekonomija soċjali. Dan għandu jsir permezz tat-tiġdid tal-aġenda tal-Inizjattiva ta' Negozju Soċjali (SBI) inkluż l-ekosistema finanzjarja mfassla apposta meħtieġa.

1.3. Il-KESE jisħaq fuq il-ħtieġa li l-aċċess għall-finanzjament jkun komponent wieħed fl-ekosistema sħiħa meħtieġa għall-iżvilupp u t-tkabbir ta' Intrapriżi tal-Ekonomija Soċjali (IES).

1.4. L-ekosistema finanzjarja ideali għall-IES tinkludi elementi bħal approċċ li jinvolvi diversi partijiet interessati, soluzzjonijiet tal-kapital ibridu u paċenzjuż bi skemi ta' garanzija, li ħafna drabi jiġu pprovduti minn istituzzjonijiet finanzjarji soċjali li jikkondividu l-valuri tal-ekonomija soċjali.

1.5. Il-Kummissjoni Ewropea għandha tappoġġja l-iżvilupp ta' strumenti ġodda, tiżgura li r-regolamentazzjoni finanzjarja tippermetti l-iżvilupp, tippromovi r-riċerka dwar il-valur miżjud ta' investiment fl-IES għas-soċjetà, u titlob lill-Istati Membri (SM) għal reviżjonijiet bejn il-pari dwar is-suġġett.

1.6. Il-KESE jilqa' bi pjaċir il-fatt li l-ekonomija soċjali hija prijorità ta' investiment fil-Pjan ta' Investiment għall-Ewropa ([1]) attwali u jħeġġeġ lill-Kummissjoni Ewropea biex tagħmel użu sħiħ minn din id-dispożizzjoni.

([1]) Il-Premessa 17 u l-Artikolu 9.2.

1.7. Il-KE għandha tanalizza jekk/kif l-investiment ta' impatt soċjali jista' jkun komponent tal-ekosistema finanzjarja għall-IES u jekk il-politiki warajha verament jappoġġjawx l-iżvilupp tal-IES.

1.8. L-UE trid tirrikonoxxi bl-istess mod l-IES billi tipprovdi fattur ta' appoġġ fir-Regolament CRR (ir-Regolament dwar ir-Rekwiżiti ta' Kapital) ([2]). Is-self bankarju lill-ekonomija soċjali jibbenefika ħafna minn dan, bl-ebda impatt fuq il-finanzi pubbliċi.

1.9. L-appoġġ finanzjarju mil-livell tal-UE jrid ikun akkumpanjat mill-provvediment ta' gwida, taħriġ u bini ta' kapaċità mill-KE lill-gvernijiet u 'l-partijiet interessati ewlenin.

1.10. L-Istati Membri għandhom jaġixxu bħala koinvestituri biex jappoġġjaw l-istabbiliment ta' fondi etiċi, fondi ta' innovazzjoni soċjali u fondi ta' kapital ta' riskju soċjali u jiffaċilitaw l-iskemi ta' garanzija pubblika. Barra minn hekk, l-Istati Membri għandhom jikkunsidraw ir-rieżami tal-opportunitajiet tat-tnaqqis tat-taxxi fuq l-introjtu (ta' individwi u negozji) kif ukoll inċentivi tat-taxxa oħra kemm għal dawk li jfaddlu kif ukoll għall-investituri biex jattiraw l-investimenti fl-IES.

1.11. L-IES għandhom huma stess jieħdu inizjattivi biex jiżviluppaw strumenti bħall-awtokapitalizzazzjoni, il-finanzjament kollettiv u l-involviment fi sħubijiet ta' finanzjament soċjali, il-ġbir tar-riżorsi tagħhom stess u t-tnedija ta' sħubijiet.

1.12. Iżda, biex jiġi sfruttat bis-sħiħ il-potenzjal tal-IES, l-Istati Membri kollha għandhom jiżviluppaw u jimplimentaw pjani ta' azzjoni nazzjonali għall-ekonomija soċjali abbażi ta' approċċ ta' firxa wiesa' ta' partijiet interessati inklużi rappreżentanti mis-soċjetà ċivili.

2. **Introduzzjoni u kuntest**

2.1. Il-KESE **jilqa' bi pjaċir** il-fatt li l-Lussemburgu jagħti prijorità lill-ekonomija soċjali matul il-Presidenza tal-UE tiegħu, waqt li jirrikonoxxi l-kontribut tal-ekonomija soċjali għall-impjieg, il-ġustizzja soċjali u l-iżvilupp sostenibbli.

2.2. Il-KESE jinsab sodisfatt li l-presidenza Lussemburgiża tal-UE talbet din l-opinjoni esploratorja li għandha l-għan li tesplora l-**kunċett ta' ekosistema finanzjarja** mill-perspettiva tal-intrapriżi soċjali, il-karatteristiċi ewlenin u l-kundizzjonijiet neċessarji meħtieġa biex jinbena qafas Ewropew adegwat u effettiv għall-finanzjament u l-investiment fl-ekonomija soċjali.

2.3. Il-KESE jinnota wkoll li l-presidenza Lussemburgiża tal-UE tissottolinja l-fatt li **l-aċċess limitat għall-finanzi** (partikolarment l-aċċess għal finanzi mfassla apposta) huwa **ostaklu** għat-tkabbir u l-iżvilupp tal-ekonomija soċjali, u dan f'konformità mal-Opinjonijiet preċedenti tal-KESE ([3]), il-KE, l-SBI (Inizjattiva ta' Negozju Soċjali) ([4]) u l-ħidma tal-OECD ([5]).

2.4. **Xenarju soċjali** ġdid qed jitfaċċa fl-Ewropa bħala riżultat tal-kriżi u s-soċjetà tagħna qed tiffaċċja sfidi kumplessi ġodda. Hemm bżonn urġenti għal innovazzjoni soċjali filwaqt li jiġu mobilizzati s-setturi kollha f'soċjetà. L-ekonomija soċjali hija settur fundamentali u timpjega 'l fuq minn 14-il miljun persuna ([6]) u għandha rwol ewlieni fil-provvediment ta' soluzzjonijiet pereżempju il-ħolqien ta' impjiegi u l-inklużjoni soċjali ([7]) u tikkontribwixxi għal tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inklużiv. Iżda s-settur għadu mhux żviluppat f'ħafna Stati Membri. Sabiex jiġi sfruttat il-potenzjal kollu tiegħu trid tiġi żviluppata ekosistema abilitanti fejn l-aċċess għal finanzjament imfassal apposta jkollu rwol ċentrali.

([2]) http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/legislation-in-force/index_en.htm
([3]) ĠU C 24, 28.1.2012, p. 1, ĠU C 229, 31.7.2012, p. 44, ĠU C 229, 31.7.2012, p. 55, ĠU C 458, 19.12.2014, p. 14.
([4]) COM(2011) 682 final.
([5]) http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/product/8409011e.pdf
([6]) http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7523
([7]) http://www.oecd.org/cfe/leed/130228_Job%20Creation%20throught%20the%20Social%20Economy%20and%20SocialEntrepreneurship_RC_FINALBIS.pdf

2.5. Fid-dawl tal-**impenn** kontinwu tal-KESE **lejn l-aġenda tal-ekonomija soċjali**, din l-Opinjoni għandha l-għan li tressaq il-perspettivi tal-IES, li min-natura tagħhom jużaw il-ħolqien tal-profitt bħala mezz biex jintlaħaq l-għan soċjali primarju.

2.6. Sabiex ifassal din l-Opinjoni, il-KESE għalhekk itenni **d-definizzjoni stabbilita fl-Istrateġija ta' Ruma** ([8]), fejn l-ekonomija soċjali hija deskritta bħala pluralità ta' forom organizzattivi ffurmati minn kuntesti nazzjonali u ta' benessri differenti, iżda b'valuri, karatteristiċi u għanijiet kondiviżi. L-IES tirreferi għall-kunċett ta' organizzazzjonijiet ibbażati fuq is-supremazija tal-persuni fuq il-kapital, u tinkludi forom ta' organizzazzjoni bħal kooperattivi, soċjetajiet mutwi, fondazzjonijiet u assoċjazzjonijiet, kif ukoll forom ġodda ta' intrapriżi soċjali. Irid jiġi enfasizzat li l-IES huma intrapriżi li jappartjenu għan-nies u/jew jinħolqu min-nies u mhux mis-sistema finanzjarja.

2.7. Għandu jiġi nnutat ukoll li din l-Opinjoni, filwaqt li hija relatata mas-suġġett, ma ssemmix id-dettalji ta' "**l-investiment b'impatt soċjali"**, anqas ir-regolament **EuSEF**, li huma suġġetti espressi f'Opinjonijiet preċedenti tal-KESE ([9]).

3. **Aċċess għall-finanzjament, sfida għall-ekonomija soċjali**

3.1. Kif innutat mill-OECD ([10]), bħalissa teżisti **inkompatibilità fil-qafas finanzjarju eżistenti** li ma tikkorrispondix għar-realtà tal-IES u r-rekwiżiti tagħhom, li tindika bżonn għal adattament kulturali tal-qafas finanzjarju, legali u politiku biex jitfasslu għodod xierqa. Huwa fundamentali li biex il-finanzi soċjali jsiru sostenibbli, irid jiġi adottat approċċ integrat, differenti mill-finanzi tradizzjonali.

3.2. Kwistjoni ewlenija hija li l-**mudelli tan-negozju tal-IES** mhumiex magħrufa u mifhuma biżżejjed. Li ma jiġux rikonoxxuti kompletament l-ispeċifiċitajiet f'dawn il-mudelli (bħal distribuzzjoni limitata jew mingħajr profitt, fokus iċċentrat fuq l-utent jew fuq il-bżonn, teħid tad-deċiżjonijiet kondiviż, governanza demokratika jew sjieda kondiviża) jagħmilha diffiċli għall-IES li jaċċessaw il-finanzjament u l-istrumenti formali li jappoġġjaw l-SMEs b'mod inġenerali.

3.3. L-IES, aktar minn mudelli tan-negozju oħrajn, iħabbtu wiċċhom mal-kwistjoni li l-**loġika tas-suq finanzjarju** mhix imfassla biex tappoġġa l-iżvilupp tal-IES. Is-swieq finanzjarji ma jqisux u ma jippremjawx il-valur miżjud soċjali tal-IES u lanqas il-missjoni ta' interess ġenerali tagħhom. Illum l-IES jitħallsu biss għall-kost tas-servizz li jipprovdu iżda mhux għall-valur soċjali li joħolqu. Ir-redditu fuq l-investiment għall-IES jinvolvi prinċipalment impatt soċjali u d-dħul finanzjarju huwa limitat. Dan il-fatt li l-missjoni soċjali hija prevalenti fuq il-massimizzazzjoni tal-profit jista' jirriżulta fl-impressjoni falza li l-IES huma ta' riskju ogħla u huma anqas affidabbli minn negozji oħra. Ir-riċerka, il-fatti u d-data fil-fatt juru l-kontra ([11]). L-investiment fl-IES fil-fatt mhux spiża iżda investiment fil-futur, li jikkontribwixxi għal żieda fir-rati tal-impjiegi u jsaħħaħ il-kompetittività u l-kontribut ekonomiku globali ta' Stat Membru fuq medda twila ta' żmien.

3.4. Saru diversi tentattivi biex jiġu promossi strumenti ta' investiment soċjali li jibnu fuq l-arkitettura ta' strumenti finanzjarji tradizzjonali. Madankollu, minħabba li l-loġika tal-kapital privat ħafna drabi teżisti flimkien ma' elementi bħal strateġiji ta' ħruġ fuq terminu qasir, li jitolbu sjieda u loġika ta' investiment b'redditu għoli, dawn l-**istrumenti ma jaħdmux għall-IES** minħabba li elementi bħal dawn ħafna drabi jkunu f'kunflitt dirett mal-mudelli tan-negozju u l-attivitajiet tal-IES.

([8]) http://socialeconomyrome.it/files/Rome%20strategy_EN.pdf
([9]) ĠU C 458, 19.12.2014, p. 14.
([10]) Ara n-nota 5 f'qiegħ il-paġna.
([11]) http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_emp/—emp_ent/documents/publication/wcms_108416.pdf

3.5. Kwistjonijiet bħal diffikultajiet fiċ-ċessjoni (f'ħidma ma' nies fil-bżonn) u l-ebda opportunità jew opportunitajiet limitati fit-tieni suq, joħolqu kumplikazzjonijiet addizzjonali għall-investituri formali. Filwaqt li dawn l-istrumenti jista' jirnexxilhom jilħqu ċerti intrapriżi (ħafna drabi bħala negozji għall-immassimizzar tal-profitt b'missjoni soċjali), l-IES xorta waħda jeħtieġu **strumenti finanzjarji mfassla b'mod speċifiku.**

4. **Ekosistema finanzjarja ta' appoġġ u sostenibbli**

4.1. Din l-Opinjoni tiffoka fuq il-karatteristiċi u l-kundizzjonijiet meħtieġa biex jittejjeb l-aċċess għall-finanzjament tal-IES aktar milli tipprovdi rieżami komprensiv tal-firxa tal-istrumenti finanzjarji disponibbli. Il-potenzjal reali tal-IES jista' jintlaħaq biss jekk l-aċċess għall-finanzjament jiġi integrat f'**ekosistema integrata kompletament u mfassla apposta** flimkien ma' komponenti bħall-oqfsa legali, l-iżvilupp tan-negozji u diversi forom ta' appoġġ, fejn jintwera li l-**investiment soċjali huwa kemm investiment finanzjarju kif ukoll nonfinanzjarju.**

4.2. Filwaqt li jiġi rikonoxxut li t-titjib tal-finanzjament għall-IES huwa kruċjali għall-iżvilupp u s-sostenibbiltà, huwa importanti li ssir distinzjoni bejn il-finanzjament tal-istrutturi tal-IES u l-finanzjament tal-attivitajiet tal-IES. Huwa importanti li ż-żewġ aspetti jiġu ffinanzjati iżda l-approċċi u l-istrumenti jistgħu jvarjaw. Li huwa żgur huwa li l-iżvilupp ta' finanzjament soċjali mfassal għall-IES għandu jsir fil-kuntest tal-promozzjoni tal-inizjattivi u l-azzjoni soċjali u għandu jidher bħala mezz biex jiġi realizzat il-potenzjal tas-settur aktar milli jkun għan fih innifsu.

4.3. Għandu jiġi rikonoxxut li l-IES normalment għandhom **fluss ta' dħul imħallat** ([12]) fejn il-bejgħ ta' oġġetti u servizzi ta' spiss ikunu akkumpanjati minn fondi pubbliċi. L-IES ħafna drabi jiddependu fuq taħlita ta' flussi ta' finanzjament li jvarjaw minn fondi għal proġett speċifiku jew programm abbażi ta' għan ta' politika, sa kuntratti pubbliċi jew il-ġbir ta' fondi għal espansjoni jew investimenti ġodda.

4.4. F'ċerti Stati Membri, l-IES jiddependu minn **finanzjament pubbliku kontinwu**, u jaħdmu mill-qrib mal-awtoritajiet pubbliċi biex jilħqu politika komuni jew objettiv ta' interess ġenerali. Barra minn hekk, il-finanzjament pubbliku huwa partikolarment importanti għall-proċess ta' innovazzjoni (ħafna drabi huwa marbut ma' xogħol preventiv) u l-istadji tal-iżvilupp bikrin tal-IES. Għalhekk il-KESE jisħaq li din il-forma ta' kooperazzjoni pubblika u appoġġ finanzjarju ma jridux jiġu mfixkla meta jiġu kkunsidrati sorsi finanzjarji esterni u li hija partikolarment importanti għall-appoġġ tal-ħolqien u l-bini ta' settur tal-ekonomija soċjali f'ċerti Stati Membri.

4.5. ***L-użu ta' firxa ta' sorsi finanzjarji***

4.5.1. **Il-finanzjament pubbliku** jibqa' sors finanzjarju ewlieni f'ħafna Stati Membri u għal ħafna IES. Il-konnessjoni bejn il-missjoni soċjali ta' IES u l-objettivi ta' politika pubblika li jibnu fuq sistema ta' għanijiet komuni u fiduċja tinsab fil-qalba tal-inizjattivi ta' finanzjament pubbliku. F'dan il-kuntest il-KESE jixtieq jissottolinja l-konnessjoni u l-appoġġ tiegħu għal kontinwazzjoni tal-Pakkett ta' Investiment Soċjali tal-KE ([13]), li għandu l-għan li jippromovi l-innovazzjoni tal-politika soċjali bi rwol b'saħħtu tal-IES. F'ħafna Stati Membri sors tad-dħul ewlieni għall-IES huma l-kuntratti pubbliċi. Il-provvediment ta' servizz ta' interess ġenerali huwa ħafna drabi attività ewlenija għall-IES biex jaqdu l-missjoni soċjali tagħhom. Dan id-dħul jikkontribwixxi b'mod importanti għas-sostenibbiltà finanzjarja. Fil-każ ta' kuntratti pubbliċi, kriterju wieħed għandu jkun ir-rispett tal-istandards soċjali u b'mod partikolari l-applikazzjoni tal-ftehimiet kollettivi.

([12]) Studju ta' identifikazzjoni tal-KE: http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2149,
Policy Brief tal-OECD: http://www.oecd.org/cfe/leed/Social%20entrepreneurship%20policy%20brief%20EN_FINAL.pdf
([13]) http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1044

4.5.2. L-istrument tal-**finanzjament privat** ivarja minn strumenti tradizzjonali bħall-banek kummerċjali, l-investituri informali u l-kapital ta' riskju għal oħrajn bħad-donazzjonijiet, il-filantropija b'kapital riskjuż u investituri ta' impatt soċjali. Filwaqt li diversi minn dawn l-istrumenti jistgħu jkunu adatti għall-IES, jidher li l-finanzjament soċjali pprovdut minn fornituri finanzjarji soċjali speċjalizzati huwa aktar xieraq.

4.5.3. Għandha tingħata attenzjoni wkoll lill-**interess tal-individwi** biex jinvestu f'inizjattivi tal-IES speċjalment fil-livell tal-komunità. Il-pjattaformi ta' finanzjament kollettiv, id-donazzjonijiet u l-filantropija jipprovdu riżorsa ta' finanzjament ewlenija għall-IES.

4.5.4. **Is-settur tal-ekonomija soċjali** nnifsu jiġġenera fondi fil-forma ta' qligħ imfaddal li ħafna drabi huwa mħeġġeġ mis-sistema ta' ħelsien mit-taxxa. L-alternattiva li jiġu akkumulati l-profitti li ma jitqassmux lill-membri (riżervi indivisibbli) tintuża minn kooperattivi bħala l-istrument ewlieni biex jiffinanzjaw it-tkabbir tagħhom stess. Strument ieħor huwa l-alternattiva għal membri kooperattivi biex jipparteċipaw fil-finanzjament tal-kooperattiva tagħhom stess permezz tal-provvediment ta' self volontarju (self soċjali) li f'ċerti Stati Membri huwa rregolat minn leġislazzjoni speċifika ([14]).

4.5.5. **Istituzzjonijiet finanzjarji speċjalizzati, banek soċjali, etiċi u kooperattivi** kif ukoll il-filantropija soċjali b'kapital riskjuż jipprovdu strumenti mfassla b'mod speċifiku għall-IES. Pereżempju l-fondi għall-iżvilupp ta' kooperattivi tal-Italja ([15]) huma stabbiliti biex jippromovu u jiżviluppaw il-kooperattivi b'mod speċifiku. Dawn il-fondi jiġu ffurmati bl-użu ta' imposta ta' 3 % fuq il-profitti qabel it-taxxa annwali tal-kooperattivi. Eżempji oħra huma l-fond ta' żvilupp CoopEst u l-Konsorzju Finanzjarju CGM, li huma sistemi finanzjarji interni miftuħa biss għall-membri u li jipprovdu self tranżitorju u jegħlbu l-problemi fl-aċċess għas-sistema bankarja ordinarja permezz tal-kapaċità kontrattwali ta' grupp.

4.5.6. Waqt il-ħolqien ta' suq jew pjattaforma, dawn l-**istrumenti** iridu jiġu kkunsidrati, u l-inċentivi biex jattiraw il-kapital jridu jiġu evalwati. Filwaqt li l-kapital pubbliku jista' jkun motivat mill-politika, il-kapital privat jista' jiġi attirat permezz ta' skemi ta' inċentivi tat-taxxa, l-element ta' riskju kondiviż u l-involviment fis-settur tal-ekonomija soċjali. Minkejja dan, kwalunkwe inċentiv li jingħata lill-fornituri finanzjarji privati għandu jkun ibbilanċjat mar-redditu finanzjarju u soċjali mistenni kif ukoll mal-mod kif jintużaw il-profitti finanzjarji. Dan għandu jiżgura li l-interess pubbliku, l-interess ġenerali u l-infiq effiċjenti (jekk pubbliku) jibqgħu fil-qalba tal-inizjattiva.

4.6. ***Prinċipji fundamentali li għandhom jitqiesu meta tinħoloq ekosistema finanzjarja favorevoli***

4.6.1. Il-ħolqien ta' ekosistema finanzjarja għall-IES tiddependi mill-istabbiliment ta' **approċċ ta' diversi partijiet interessati** li jlaqqgħu flimkien ir-riżorsi u l-istrumenti. Din il-forma ta' sistemi ta' diversi partijiet interessati, jew sistema finanzjarja soċjali jew ta' solidarjetà, tlaqqa' flimkien kemm ir-riżorsi monetarji kif ukoll dawk mhux monetarji. Din tibni fuq il-fiduċja u l-appoġġ finanzjarju filwaqt li tinvolvi diversi atturi (IES, faddala, sorsi pubbliċi, fondi ta' pensjoni u istituzzjonijiet finanzjarji eċċ.) u tibni relazzjonijiet (intermedjazzjoni finanzjarja, soċjalizzazzjoni u relazzjonijiet ta' appoġġ) li għandhom għanijiet u regoli komuni. Is-suċċess ta' dan l-approċċ huwa ċar pereżempju fi Quebec u għandu jiġi esplorat aktar fil-kuntest Ewropew ([16]).

4.6.2. Huwa fundamentali li l-appoġġ finanzjarju jiġi żviluppat minn **approċċ ta' ċiklu tal-ħajja.** L-għotjiet jew skemi pilota ffinanzjati ħafna drabi ma jirnexxux fit-tieni fażi minħabba nuqqas ta' strumenti xierqa li jippermettu l-IES javvanzaw u jkunu sostenibbli. Strumenti speċifiċi u oqfsa ta' politika ta' appoġġ għandhom jitfasslu għal kull fażi ta' żvilupp: qabel l-istart-up, l-istadju pilota/tal-istart-up, il-konsolidazzjoni u t-tkabbir, filwaqt li jindirizzaw il-bżonnijiet speċifiċi f'kull stadju.

([14]) Ara pereżempju l-Liġi Taljana 127/71.
([15]) Il-Liġi Taljana 59/92.
([16]) http://www.reliess.org/centredoc/upload/FinanceQc_va.pdf

4.6.3. Il-kapital tar-riskju tradizzjonali huwa bbażat fuq redditu fuq l-investiment fi żmien qasir li normalment ikun marbut mal-influwenza permezz tas-sjieda. Dan huwa partikolarment diffiċli għall-ekonomija soċjali biex tużah u jikkuntrasta mal-mudell tan-negozju u l-attivitajiet tal-IES. Għalhekk il-provvediment ta' **skemi ta' garanzija u mekkaniżmi ta' koinvestiment** biex jiġu kondiviżi r-responsabbiltà u t-teħid tar-riskju huwa kruċjali f'dan il-kuntest. Meta jiġu żviluppati skemi, għandu jiġi analizzat mill-ġdid l-iżvilupp skont prattiki tajba ta' skemi ta' garanzija diġà fis-seħħ (spiss minn fondi pubbliċi) sabiex jittaffa l-ewwel "riskju" tal-finanzjament.

4.6.4. Il-fornituri finanzjarji tal-ekonomija soċjali huma spiss ideali għall-provvediment kemm ta' appoġġ finanzjarju kif ukoll ta' appoġġ nonfinanzjarju bħal programmi ta' disponibbiltà għall-investiment u **gwida ġenerali u appoġġ għall-iżvilupp tan-negozju.** Din il-forma ta' appoġġ hija kruċjali biex jitnaqqas ir-riskju ta' falliment. Hawnhekk għandhom jiġu kkunsidrati "ikkowċjar finanzjarju" kif ukoll "edukazzjoni finanzjarja".

4.6.5. Huwa kruċjali li fil-qalba tal-finanzjament soċjali jkun hemm **il-kejl tal-impatt soċjali** ([17]) biex jintwera l-impatt soċjali maħluq b'mod parallel mar-redditu finanzjarju. Dan huwa l-uniku mod kif jiġi reġistrat il-valur sħiħ maħluq mill-attività tal-IES u l-ambitu sħiħ tar-Redditu fuq l-Investiment (ROI) – kemm soċjali kif ukoll finanzjarju.

4.7. ***Ekosistema bbażata fuq kapital ikkombinat***

4.7.1. Għandha tingħata attenzjoni partikolari lil **forom ibridi ta' finanzjament**, li jitqiesu aktar adatti għall-intrapriżi tal-ekonomija soċjali minħabba li jikkombinaw elementi li jevalwaw il-ġid komuni ma' inċentivi finanzjarji. Il-kapital ibridu jikkombina komponent ta' għotja (għotjiet pubbliċi, fondi filantropiċi, donazzjonijiet) ma' strumenti ta' ekwità u ta' kondiviżjoni tar-riskji/tad-dejn. L-istrumenti finanzjarji ta' natura kapitali ibrida jinkludu għotjiet rekuperabbli, self li jista' jinħafer, għotjiet konvertibbli u ftehimiet ta' kondiviżjoni tar-redditu. Il-kapital ibridu spiss jinvolvi interazzjoni mill-qrib bejn kapital pubbliku u privat, minn naħa, u objettiv ta' politika komuni min-naħa l-oħra, iżda anke kodipendenza li tibbilanċja l-interessi bejn il-partijiet interessati.

4.7.2. Soluzzjonijiet finanzjarji oħra, adatti għall-IES huma **forom paċenzjużi ta' kapital.** Pereżempju, fi Franza u l-provinċja ta' Québec fil-Kanada ([18]) il-fondi ta' garanzija u investiment soċjali/ta' solidarjetà jiġbru flimkien il-kapital minn sorsi u partijiet interessati varji, bħal individwi, fondi pubbliċi u fondi tal-pensjoni, u jipprovdu strumenti tad-dejn u ekwità li huma bbażati fuq prinċipji ta' dħul aktar baxx (minn kapital ta' riskju regolari) fuq perjodu itwal ta' żmien (seba' snin u iktar). Dan tal-aħħar qed ikun partikolarment importanti, minħabba li l-attivazzjoni tal-IES spiss tiddependi mill-kontinwità tas-servizz.

5. **Rakkomandazzjonijiet ta' politika**

5.1. Minħabba d-differenzi madwar l-Ewropa u l-firxa wiesgħa ta' bżonnijiet fis-settur tal-ekonomija soċjali, ir-rakkomandazzjonijiet li ġejjin huma kklassifikati abbażi tar-responsabbiltajiet għal livelli differenti ta' persuni li jfasslu l-politika.

5.2. ***L-istituzzjonijiet Ewropej***

5.2.1. L-istituzzjonijiet tal-UE għandu jaqdu rwol ta' appoġġ, katalitiku, abilitanti u mobilizzanti għall-partijiet interessati kollha fl-ekosistema finanzjarja tal-IES. Barra minn hekk, għandhom ikomplu juru l-impenn tagħhom għall-iżvilupp tal-ekonomija soċjali fl-Ewropa billi jiżguraw **qafas tal-politika ta' appoġġ** għall-**iżvilupp tal-ekonomija soċjali ġeneralment** billi jġeddu l-aġenda tal-SBI.

5.2.2. Il-KE għandha tkompli tgħaddi l-fondi lejn l-IES permezz ta' intermedjarji biex tappoġġja l-ħolqien, l-esperimentazzjoni u **l-innovazzjoni ta' strumenti ġodda** filwaqt li tiżgura li **r-regolazzjoni finanzjarja tippermetti** u mhux tfixkel dan l-iżvilupp.

([17]) ĠU C 170, 5.6.2014, p. 18.
([18]) http://capfinance.ca

5.2.3. Il-KE għandha tikkunsidra wkoll l-ittestjar ta' reġim regolatorju eħfef biex theġġeġ il-kapital lejn is-settur tal-ekonomija soċjali.

5.2.4. Il-KE għandha teżamina kif il-**il-finanzjament kollettiv jew l-istrumenti tal-ekonomija kollaborattiva** jistgħu jappoġġaw lill-IES. Il-KE għandha tikkunsidra li torganizza "vitrina" ta' inizjattivi ta' finanzjament kollettiv u parteċipattivi mmirati lejn l-IES. Fil-livell tal-Istati Membri jeżistu eżempji li jistgħu jintrabtu mal-pjattaforma ta' innovazzjoni soċjali kif ukoll mal-programmi tal-Orizzont 2020.

5.2.5. Il-KE għandha tippromovi r-riċerka **fuq il-valur miżjud soċjetali ta' investiment fl-IES**. Il-kwistjonijiet li għandhom jiġu esplorati jistgħu jinkludu kif jinħoloq u jinkiseb il-valur soċjali u ekonomiku, u l-effettività ta' strumenti finanzjarji varji.

5.2.6. Il-KESE jilqa' bi pjaċir il-fatt li l-ekonomija soċjali hija **prijorità ta' investiment fil-Pjan ta' Investiment għall-Ewropa attwali** u jħeġġeġ lill-Kummissjoni Ewropea biex tagħmel użu sħiħ minn din id-dispożizzjoni. B'mod partikolari għandhom jiġu kkunsidrati investimenti ta' kapital qawwija, bħas-saħħa u l-kura soċjali. Fattur importanti għall-investimenti kollha huwa l-inklużjoni ta' kriterju ta' interess ġenerali fil-gradazzjoni u s-selezzjoni tal-investiment sabiex il-valur miżjud soċjali jiġi reġistrat aħjar.

5.2.7. L-Unjoni tas-Swieq Kapitali (CMU) tisħaq fuq il-ħolqien ta' investiment ta' governanza korporattiva, soċjali u ambjentali u li l-finanzjament pubbliku u privat ikunu jistgħu jaħdmu id f'id biex itejbu l-lat tal-provvista tal-investimenti. Huwa importanti li, fl-attività regolatorja tagħha, il-KE tiżgura li jkun hemm **rabta bejn il-promozzjoni tal-iżvilupp tal-IES u l-proposti tas-CMU.**

5.2.8. Il-fondi Ewropej għandhom rwol partikolari biex jappoġġjaw lill-IES. **Il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej** jistgħu jintużaw bħala element li jippermetti l-azzjoni tal-Istati Membri billi jipprovdu garanziji jew lieva finanzjarja biex jistimolaw l-iżvilupp ta' fondi soċjali madwar l-Ewropa. **Il-fondi EaSI u COSME**, għandhom jintużaw mill-KE biex tingħata spinta lill-kapaċità ta' investiment ta' intermedjarji finanzjarji u lid-disponibbiltà għall-investiment tal-IES. Il-KE għandha tiżgura parteċipazzjoni bbilanċjata fil-programm Orizzont 2020, u tippermetti lill-IES jipparteċipaw fi proġetti ta' integrazzjoni. Il-KE għandha **tissorvelja** mill-qrib u **tirrapporta** dwar it-teħid ta' dawn il-fondi għall-IES kemm minn lat politiku kif ukoll minn dak tekniku.

5.2.9. Il-KE u l-BEI/FEI għandhom jiżguraw li l-mekkaniżmi finanzjarji fil-livell tal-UE inkluż il-pjan ta' azzjoni ta' finanzjament tal-SMEs ikunu aċċessibbli għall-IES permezz ta' **integrazzjoni regolari tal-IES fil-politika tal-SMEs** u fil-**faċilitajiet ta' finanzjar** u permezz ta' **simplifikazzjoni tal-proċeduri**. Punt importanti hawnhekk huwa li tissemma b'mod speċifiku l-espressjoni "intrapriża ta' ekonomija soċjali" biex ikun żgurat li jiġu kkunsidrati intrapriżi diversi u tikber il-viżibbiltà.

5.2.10. Il-KE għandha teżamina jekk/kif l-**investiment ta' impatt soċjali** jista' jkun komponent tal-ekosistema finanzjarja għall-IES u taħt liema kundizzjonijiet. F'dan ir-rigward, l-esperjenzi u l-provi tal-aċċeleratur ta' investiment soċjali tal-FEI kif ukoll it-tnedija riċenti ta' skemi ta' garanzija tal-KE ([19]) se jipprovdu esperjenzi interessanti. Barra minn hekk, ir-rapporti riċenti tal-OECD ([20]) u l-EMES ([21]) jipprovdu input importanti dwar jekk l-istrument tal-bonds ta' impatt soċjali u l-politiki warajhom jappoġġjawx verament l-iżvilupp tal-IES.

([19]) http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1084
([20]) http://www.oecd.org/cfe/leed/SIBsExpertSeminar-SummaryReport-FINAL.pdf
([21]) http://5emesconf.exordo.com/files/papers/101/final_draft/Godina-Maier-Barbetta_-_Paradoxes_and_Potentials_of_Social_Impact_-Bonds_-_16_06_2015.pdf

5.2.11. Ir-regolamenti finanzjarji ta' Basel III qed jipperikolaw l-ekosistema finanzjarja għall-ekonomija soċjali. Huwa fundamentali li r-regolamenti jippreservaw il-"bijodiversità" tas-sistema finanzjarja, minflok ma japplikaw regoli arbitrarji. Kwistjoni rilevanti li għandha tiġi indirizzata hija t-trattament ta' self lill-ekonomija soċjali skont ir-regoli prudenzjali attwali (Basel III, CRD IV/CRR). Bħalissa, ma jingħata l-ebda ħelsien fil-karta tal-bilanċ għas-self lil intrapriżi soċjali, anke jekk is-settur mhux meqjus riskjuż, u lanqas mhu mħeġġeġ is-self lis-settur. Għall-kuntrarju, skont il-**fattur ta' bilanċ** tal-SMEs inkluż fis-CRR, l-UE rrikonoxxiet il-ħelsien mill-kapital għall-banek li jsellfu lill-SMEs u lill-unitajiet domestiċi. L-UE trid tirrikonoxxi lill-IES bl-istess mod billi tipprovdi **fattur ta' appoġġ lill-intrapriżi tal-ekonomija soċjali**, pereżempju billi temenda l-Artikolu 501.1 attwali tas-CRR. Is-self bankarju lill-ekonomija soċjali jkun jibbenefika ħafna minn dan, bl-ebda impatt fuq il-finanzi pubbliċi.

5.2.12. Minħabba li l-innovazzjoni finanzjarja għall-ekonomija soċjali primarjament isseħħ fil-livelli lokali, reġjonali u nazzjonali, il-KE tinsab f'pożizzjoni ideali biex tiġbor u tikkondividi strumenti u soluzzjonijiet innovattivi biex tipprovdi evidenza għal deċiżjonijiet politiċi. Hawnhekk, jkunu utli **s-sinteżi u s-sorveljanza** mal-UE kollha dwar il-kondiviżjoni ta' inizjattivi u strumenti finanzjarji ġodda fl-Istati Membri.

5.2.13. L-appoġġ finanzjarju mil-livell tal-UE jrid ikun akkumpanjat mill-provvedimenti ta' **gwida**, **taħriġ** u **bini ta' kapaċità** mill-KE lill-gvernijiet u 'l-partijiet interessati ewlenin. Għalhekk, il-KESE jitlob manwal bi gwida dwar kif tinbena l-ekosistema finanzjarja u kif jitfasslu u jiġu implimentati l-istrumenti finanzjarji għall-ekonomija soċjali. Bl-istess mod, prattiki ġodda ta' gwida ġenerali fil-livell tal-Istati Membri bħal programmi ta' disponibbiltà għall-investiment għandhom jiġu kondiviżi u żviluppati.

5.2.14. Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon l-interess tal-Kummissjoni Ewropea li tistabbilixxi **grupp ta' ħidma dwar il-finanzjament soċjali** f'kooperazzjoni mal-GECES (Grupp ta' Esperti tal-Kummissjoni Ewropea dwar l-intrapriża soċjali) li jkun jista' jaġixxi bħala bażi tar-riżorsi unika għall-iżvilupp tal-politika u jimmonitorja s-sitwazzjonijiet u l-azzjonijiet tal-Istati Membri.

5.2.15. Għandhom jiġu kkunsidrati**l-evalwazzjonijiet bejn il-pari** dwar il-finanzjament ta' attivitajiet u strutturi tal-IES sabiex jħeġġu l-kondiviżjoni tal-istrumenti u l-aħjar prattiki fost l-Istati Membri.

5.2.16. Il-Kummissjoni Ewropea għandha teżamina l-benefiċċji u l-isfidi tal-Istati Membri li jipprovdu **inċentivi tat-taxxa.** Dan huwa rilevanti kemm għall-IES b'mod ġenerali iżda wkoll bħala inċentiv biex jiġi attirat il-kapital minn faddala privati u fornituri finanzjarji soċjali. Dan l-aspett għandu jiġi eżaminat fid-dawl tal-fatt li l-IES illum huma żvantaġġati fir-rigward tal-aċċess għall-finanzjament (pubbliku jew privat) meta mqabbla ma' intrapriżi oħra.

5.3. ***Stati Membri, Awtoritajiet Lokali u Reġjonali***

5.3.1. L-Istati Membri fil-livell nazzjonali, reġjonali u lokali għandhom rwol importanti fil-provvediment ta' politika u appoġġ abilitanti biex jiżviluppaw u jkabbru l-ekonomija soċjali. Huma biss ftit l-Istati Membri li għandhom fis-seħħ sistema ta' appoġġ adegwata, u dan jitlob li l-Istati Membri **jiżviluppaw u jimplimentaw sistemi nazzjonali ta' appoġġ għall-ekonomija soċjali, skont l-inizjattiva ta' negozju soċjali**. Għandha ssir enfasi partikolari fuq l-aċċess għal appoġġ finanzjarju mfassal apposta kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll fil-livell lokali/reġjonali. Dawn l-inizjattivi jistgħu potenzjalment jiġu ppreżentati fil-kuntest tal-GECES.

5.3.2. L-Istati Membri jistgħu jaġixxu bħala **koinvestituri** biex jappoġġjaw l-istabbiliment ta' fondi etiċi, fondi ta' innovazzjoni soċjali u fondi ta' kapital ta' riskju soċjali. Element ewlieni huwa li jiġu pprovduti skemi ta' garanzija pubbliċi jew politika, biex jiġi mmotivat il-kapital minn fondi ta' pensjoni, unjonijiet ta' kreditu, eċċ.

5.3.3. L-Istati Membri għandhom jevalwaw il-possibbiltajiet li jiżguraw il-finanzjament permezz ta' **fondi ta' garanzija tal-Istat** sabiex jagħtu lill-ekonomija soċjali aċċess għall-finanzjament tradizzjonali.

5.3.4. L-Istati Membri jistgħu jikkunsidraw li **jikkapitalizzaw il-fondi ta' investiment soċjali** billi jirrevedu l-opportunitajiet tat-tnaqqis tat-taxxi fuq l-introjtu (ta' individwi u negozji) kif ukoll permezz ta' inċentivi tat-taxxa oħra kemm għall-fadalla kif ukoll għall-investituri biex jattiraw l-investimenti fl-IES. Madankollu l-ixprun għal dawn il-vantaġġi tat-taxxa għandu jkun il-ħolqien tal-valur soċjali mill-IES.

5.3.5. Il-KESE jħeġġeġ lill-Istati Membri jiżviluppaw regolamenti tal-ekonomija soċjali adatti rigward **il-mikrofinanzjament**, kif diġà indikat mill-KE ([22]).

5.3.6. L-intermedjarji finanzjarji għandhom rwol kruċjali fl-iżvilupp tal-ekonomija soċjali. L-Istati Membri għandhom iħeġġu l-ħolqien ta' **intermedjarji** finanzjarji soċjali, kemm banek kooperattivi jew etiċi, kif ukoll banek kummerċjali b'sussidjarju speċifiku li jimmiraw lejn l-ekonomija soċjali, li jipprovdu l-fondi u l-istrumenti finanzjarji soċjali billi jipprovdu ambjent regolatorju favorevoli.

5.3.7. **L-awtoritajiet lokali u reġjonali** għandhom rwol kruċjali fil-provvediment ta' infrastruttura lokali u l-implimentazzjoni ta' inizjattivi. Barra minn hekk, għandhom jiġu mħeġġa jieħdu inizjattiva favur kooperazzjoni ta' diversi partijiet interessati li tappoġġja l-iżvilupp lokali/reġjonali. Hawnhekk il-FEŻR jipprovdi appoġġ fundamentali.

5.4. ***Partijiet interessati oħra***

5.4.1. **L-IES infushom għandhom jieħdu inizjattivi** fl-iżvilupp ta' strumenti bħall-awtokapitalizzazzjoni, il-finanzjament kollettiv u l-involviment fi sħubijiet finanzjarji soċjali, il-ġbir tar-riżorsi tagħhom u t-tnedja ta' sħubijiet.

5.4.2. Huwa importanti wkoll li l-IES jikkunsidraw aktar **kooperazzjoni ma' msieħba esterni** bħalma huma l-banek privati kummerċjali u intermedjarji varji. Dan jista' ma jkunx adatt għas-sitwazzjonijiet kollha iżda jista' jkun ta' valur f'ċerti stadji ta' żvilupp. Huwa fundamentali li jinbena l-interess u l-għarfien dwar l-IES fost il-komunità finanzjarja fil-kundizzjonijiet adatti.

Brussell, is-16 ta' Settembru 2015.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([22]) COM(2007) 708 final.